

"Kâinattaki herşey, her hâdise ya bizzât güzeldir, ona hüsn-ü bizzât denilir. Veya neticeleri cihetiyle güzeldir ki, ona hüsn-ü bilgayr denilir." ifadelerini açıklar mısınız?

Hüsn-ü bizzat; "zâtında güzel olan," "güzelliği bir başka şeye nispetle olmayan." demektir. **Hüsn-ü bilgayr ise** "görünürde çirkin, fakat neticesi güzel ve hayırlı olan." manasına gelir. **İman**, bizzat güzeldir; hiç küfür olmasa da iman yine güzeldir. Bu güzellik küfre nispetle değildir.

Takva ve salih amel de bizzat güzeldirler. Diğer insanların bu güzellikten nasip almaları yahut almamaları fark etmez. Onların güzellikleri ne ise yine odur. **İlim** de bizzat güzeldir. Herkesin âlim olması hâlinde, bir kimsedeki ilmin güzelliğinde bir noksanlaşma olacağı düşünülemez. *İstikamet, şefkat, merhamet, adalet, tevazu, cömertlik* gibi güzel ahlâkın bütün şubeleri de bizzat güzeldirler.

Bazı hadiseler ise görünürde şer ve çirkin telâkki edilirler. Ama onların arkalarında nice gizli güzellikler saklıdır. İşte bu ikinci tip güzelliklere **hüsn-ü bilgayr** denilir. Meselâ, hayatın bizzat güzel olmasına karşılık ölüm, hüsn-ü bilgayrdır. İman ehli için, ölüm; "cennet bahçelerinden bir bahçe" olmakla dünya güzelliklerini gölgede bırakan bir güzelliğe sahiptir. Keza, sıhhat bizzat güzel olmakla birlikte hastalıklar netice itibariyle güzeldirler. Zira hastalık insanı günahlardan temizler, derecesini artırır ve insan için ebedî bir sermaye olur.

Nur Külliyyatı'ndan ince bir hikmet ve ibret dersi:

"...Pek çok zahirî intizamsızlıklar ve karışıklıklar var ki, pek muntazam bir kitabet-i kudsiyedir."(1)

Demek oluyor ki, hiç çile çekmeden, hiçbir zahmete katlanmadan, hiçbir sıkıntıyla karşılaşmadan geçen bir ömür, düz bir çizgiyi andırır ve ondan hiçbir mânâ çıkmaz. Çizgiyi yazı yapan o eğri büğrüler, o iniş çıkışlardır.

"Şerler, kubuhlar, noksanlar ise; hüsünlerin, hayırların, kemâllerin arasında görülmeyecek kadar dağınık ve cüz'iyet kabilinden tebeî olarak yaratılmışlardır ki; hayırların, hüsünlerin, kemâllerin mertebelerini, nev'lerini, kısımlarını göstermeye vesile olsunlar ve hakaik-i nisbiyenin vücuduna veya zuhuruna bir mukaddeme ve bir vâhid-i kıyasî olsunlar."(2)

Güzellik bir hakikattir, çirkinliğin müdahalesi ile güzellikte mertebeler meydana gelir. Hayır da bir hakikattir. Bundaki mertebeler de şerrin müdahalesi ile ortaya çıkar. Takva, salih amel, cömertlik, tevazu gibi hakikatlerin her birinin nice mertebeleri vardır. Bu dünya imtihanında şeytanın yaratılması ve nefsin kötülüğü emretmesi ve bunlara karşılık, Kur'anın hakikat dersi vermesi, kalp ve vicdanın da ona meyilli olması insanlar arasında mertebelerin doğmasına sebep kılınmıştır. Bu bir ilâhî takdirdir, bu takdirin hikmeti ise cennette insanlar adedince ayrı âlemlerin yaratılması ve her birinde farklı tecellilerin sergilenmesidir. Bunun aksi de cehennem için söz konusu.

O gün, insanlar arasındaki nisbî farklılıktan ayrı nimetler yahut farklı azaplar doğacak. Ve her insanın ayrı bir nevi gibi olduğu ortaya çıkacak ve dünyadaki "*nisbî emirler, orada hakaik*" olacaktır.

Dipnotlar:

- (1) bk. [Sözler, On Sekizinci Söz.](#)
- (2) bk. [İşaratü'l-İ'caz, Fatıha Suresi.](#)